

odpowiedniej ilości wody, która mogłaby eliminować nadmiar soli w organizmie prowadzi u gęsi do ostrego zatrucia solą kuchenną. Zmiany anatomo-patologiczne i histologiczne są podobne jak u innych ptaków (4).

W celu chemicznego rozpoznania zatrucia chlorkiem sodu najlepiej posłużyć się homogenizatem wątroby, jelit lub mięśnia sercowego, gdzie zawyżenie poziomu chlorku sodu jest najwyraźniejsze.

Piśmiennictwo

1. Bohosiewicz M.: Medycyna Wet. 12, 103, 1956.
2. Bohosiewicz M.: Weterynaria, Wrocław 42, 3, 1962.
3. Bublei Z.: Medycyna Wet., 31, 6, 1975.
4. Dziekoński J.: Medycyna Wet., 31, 6, 1975.

Adres autora: mgr Jerzy Kulczycki, ul. Świerczewskiego 35, 85-224 Bydgoszcz.

Кохович В., Кульчицкий Е., Лея В. — Отравления поваренной солью гусей в условиях промышленного откорма.

Провели исследования концентрации хлорида натрия в гомогенизате сердечной мышцы, печени, кишечника и мозга 10 гусей, отравленных поваренной солью, и 10 гусей контрольной группы. В картине вскрытия обнаружили изменения, похожие на изменения при отравлении хлоридом натрия других видов животных.

Изменения содержания хлорида натрия в органах отравленных гусей являются наиболее характеристическими в печени, кишках и сердечной мышце.

Kochowicz W., Kulczycki J., Leja W. — Salt intoxication of geese in an industrial fattening.

There was studied the content of sodium chloride in homogenates of heart, liver, intestines and brain of 10 geese intoxicated with sodium chloride and 10 healthy birds. Gross anatomo-pathological lesions in intoxicated geese were similar to those noted in other species of animals. The most characteristic changes in the content of sodium chloride were observed in liver, intestines and heart of intoxicated geese.

FIZJOLOGIA I PATOLOGIA ROZRODU ORAZ SZTUCZNE UNASIENIANIE

WŁADYSŁAW BIEŁAŃSKI
Kraków

Zaraźliwe zapalenie macicy u klaczy — nowa jednostka chorobowa 1977 r.

W maju 1977 r. w miejscowości Neumarket, skupiającej elitarnie stadniny koni pełnej krwi z Anglii oraz liczne klacze z zagranicy, zostały stwierdzone pierwsze przypadki zapalenia słuźówki macicy, połączone z ostrym zapaleniem szyjki macicznej i pochwy, przeważnie z obfitym wypływem śluzowo-ropnym z pochwy. Objawy te określono jako „contagious metritis” występowały w ciągu 48 godzin po pokryciu klaczy.

Zakażenie szybko zostało rozniesione i łącznie wystąpiło w 18 stadninach, przy czym w poszczególnych stadninach ponad 30% klaczy zachorowało. Stanówkę musiano przerwać.

W renomowanej stadninie National Stud zakończono sezon zażrebieniem zaledwie 42% klaczy, zamiast jak corocznie 91%. U ogierów nie stwierdzono żadnych objawów klinicznych.

Podobne objawy obserwowano w 1976 i 1977 r. w Irlandii. Badania bakteriologiczne wykazały obecność gramujemnej pałeczki (coccobacillus), wzrastającej w niskotlenowych warunkach (micro-aerophilic conditions). Zarazek ten nie został wcześniej opisany. Próby zakażenia klaczy doświadczalnych dały wynik dodatni kliniczny, a także uzyskano czystą hodowlę zarazka z wymazów z szyjki i cewki moczowej.

U zdrowego ogiera doświadczalnego, który krył zakażone klacze znaleziono zarazek w wy-

mazach pobranych z cewki moczowej, z uchylka cewkowego, napletka oraz z wydzielin przed ejakulacyjnych. Powołana przez instytucję organizującą wyścigi (Horserace Betting Levy Board) komisja specjalistów pod przewodnictwem prof. Evansa, poza potwierdzeniem rozpoznania dokonanego przez praktykujących lekarzy weterynarii, wydała szereg zaleceń dla zapobieżenia dalszemu szerzeniu się infekcji w sezonie 1978. Do ważniejszych należą: badanie przez lekarzy wet. wszystkich jałowych klaczy i pierwiastek w czasie pierwszej wykazywanej ruji i pobranie wymazów do badań bakteriologicznych z szyjki macicznej i cewki moczowej oraz ich trzykrotne powtórzenie, a także zebranie szczegółowego wywiadu z przebiegu krycia klaczy w sezonie 1977, przed dopuszczeniem do krycia w bieżącym sezonie; wszystkie ogiery przed sezonem 1978 mają być poddane trzykrotnemu badaniu bakteriologicznemu wymazów z prącia i wydzieliny przed ejakulacyjnej, pobieranie w odstępach nie krótszych niż 7 dni. Wydaje się, że również niektóre zażrebione klacze mogą być nosicielami zarazka, dlatego wymagają kontroli lekarskiej te, które są podejrzane o możliwość kontaktu z zarazkiem w ubiegłym sezonie.

Badania bakteriologiczne zostały oprowadzone jak dotąd tylko w dwóch laboratoriach (Equine Research Station i Beaufort Cottage Labora-

torium Newmarket). Zarazek przenosi się niezmiernie łatwo za pośrednictwem rąk i przedmiotów stykających się z wydzieliną z pochwy, która zanieczyszcza ogon i okolice sromu; dlatego komisja wydała szczegółowe zalecenia dla personelu obsługującego klacze oraz zajętego przy prowadzeniu stanówki (dla każdej klaczy świeże rękawiczki, bandaże na ogon itp.). Komisja podkreśliła konieczność pedantycznego przestrzegania przez lekarzy wet. postępowania jałowego i antyseptycznego przy wszystkich zabiegach diagnostycznych, terapeutycznych i in. we wszystkich stadninach.

Leczenie zakażonych klaczy było prowadzone na drodze wlewów do macicy środków antyseptycznych lub penicyliny oraz stosowania parenteralnego penicyliny (z uwzględnieniem jednak komplikacji ze strony przewodu pokarmowego po zahamowaniu jelitowej flory bakteryjnej).

Leczenie ogierów nie jest jednoznacznie podane. Stosowano miejscowo środki antyseptyczne lub *per os* do czasu uzyskania negatywnego wyniku badań bakteriologicznych.

Na temat nowej enzootii ukazało się szereg doniesień (1, 2, 3, 4, 5, 6) w czasopiśmie *Veterinary Record* w trakcie jej przebiegu w 1977 r.

Piśmiennictwo

1. Crowhurst R. C.: *Vet. Rec.* 100, 476, 1977.
2. David J. S., Frank C. J., Powell D. G.: *Vet. Rec.* 101, 189, 1977.
3. O'Driscoll J. G., Troy P. T., Geoghegan F. J.: *Vet. Rec.* 101, 359, 1977.
4. O'Driscoll J. G., Troy P. T., Geoghegan F. J.: *Vet. Rec.* 101, 359, 1977.
5. Platt H.: *Vet. Rec.* 101, 29, 1977.
6. Ricketts S. W., Rosedale P. D., Wingfieldigby N. J., Falk M. M., Hopes R., Hunt M. D. N., Peace C. K.: *Vet. Rec.* 101, 65, 1977.

Adres autora: prof. dr Władysław Bielański, Al. Mickiewicza 24/28, 30-059 Kraków.

WIESŁAW NOWAKOWSKI, STEFAN WIERZBOWSKI

Ocena bakteriologiczna produkcji nasienia buhajów w kilku Stacjach Hodowli i Unasieniania Zwierząt

Z Zakładu Fizjologii Rozrodu i Sztucznego Unasieniania Zwierząt Instytutu Zootechniki w Balicach k/Krakowa

Z Wojewódzkiego Zakładu Weterynarii w Katowicach

Nasienie produkowane obecnie w większości Stacji Hodowli i Unasieniania Zwierząt zanieczyszczone jest drobnoustrojami w stopniu, który może budzić uzasadniony niepokój.

Z przeprowadzonych badań bakteriologicznych nasienia mrożonego zgromadzonego w Centralnym Banku Nasienia Instytutu Zootechniki w Balicach wynika, że średnio ilość drobnoustrojów w 1 ml nasienia wynosi 80 000, a średnie poszczególne Stacji Hodowli i Unasieniania Zwierząt wahają się w granicach od 0 do 500 000. Natomiast w poszczególnych ejakulatach izoluje się drobnoustroje w ilości do 1 000 000 000 i więcej w 1 ml.

Bardzo duża rozpiętość w ilości stwierdzonych bakterii w 1 ml nasienia świadczy o różnym standardzie higienicznym produkcji nasienia w poszczególnych Stacjach Hodowli i Unasieniania Zwierząt.

Drobnoustroje przedostają się do nasienia w wyniku stanów chorobowych narządu płciowego samca z jamy napletkowej oraz już na zewnątrz jako zanieczyszczenia środowiskowe w czasie jego pobierania, obróbki i przechowywania.

Jednym z zasadniczych elementów w ocenie wartości nasienia buhajów wydaje się być określenie jego czystości bakteriologicznej zarówno pod względem ilości, jak i spektrum wyizolowanych drobnoustrojów.

Zagadnienie to posiada istotne znaczenie od strony sanitarno-higienicznej produkcji nasienia mimo różnych na ten temat wypowiedzi.

Tematem przedstawionej pracy są badania bakteriologiczne poszczególnych faz produkcji nasienia buhajów, w celu określenia udziału wyizolowanych drobnoustrojów w zanieczyszczeniu nasienia.

Materiał i metody

W czterech Stacjach Hodowli i Unasieniania Zwierząt pobierano w trakcie produkcji nasienia wymazy do badań bakteriologicznych ze sztucznych pochew, lejków gumowych, zbiorników nasienia, termometrów, probówek Jaśkowskiego, korków, suchego lodu, żelazka, matryc, bagietek szklanych, suszarek do sterylizacji szkła, cieplarek, rąk pobierających nasienie oraz rąk laborantek, fartuchów i stołów w pomieszczeniach laboratoryjnych. Ponadto pobrano próby rozcieńczalnika nasienia, płynu fizjologicznego, wazeliny, środków dezynfekcyjnych (Sterinol, chloramina) oraz świeżo pobranego nasienia. Równocześnie dla rozpoznania mikroflory powietrza wyłożono na stołach we wszystkich pomieszczeniach laboratoryjnych i maneżu na okres dwóch godzin płytki Petriego, zawierające agar z 5% odwiłknią krwią baranią.

Pobrane wymazy i próby namnażano w bulionie i inkubowano w cieplarce w temperaturze 37°C przez 24 godziny. Następnie wykonywano posiew przy pomocy ezy na płytki Petriego o Ø 10 cm, zawierające agar zwykły, agar z 5% odwiłknią krwią baranią, podłoże Edwardsa oraz podłoże MacConkey'a. Płytki zawierające agar z krwią przetrzymywano dodatkowo w temperaturze pokojowej przez dwie doby, w celu